

Svensk författningssamling

Lag om verkställighet av ungdomsövervakning

Utfärdad den 25 juni 2020

SFS 2020:616

Publicerad
den 27 juni 2020

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av ungdomsövervakning enligt 32 kap. 3 a § brottsbalken.

2 § Kriminalvården ansvarar för verkställigheten av ungdomsövervakning.

Inledande av verkställighet

3 § Ungdomsövervakning får verkställas när en dom eller ett beslut i den del som avser ungdomsövervakning har fått laga kraft mot den dömd.

Verkställigheten ska påbörjas så snart som möjligt efter det att domen eller beslutet i den del som avser påföljden är verkställbar mot den dömd.

4 § En dömd får förklara att han eller hon avstår från att överklaga eller fullfölja ett överklagande av en dom eller ett beslut i den del som avser ungdomsövervakning (nöjdförklaring).

En nöjdförklaring får lämnas inför den domstol som har meddelat domen eller beslutet eller inför Kriminalvården. En nöjdförklaring får inte tas emot utan att både den som tar emot förklaringen och den dömd har tillgång till domen, beslutet eller rättens bevis om utgången i målet som rör den dömd (domsbevis). Innan en nöjdförklaring lämnas ska den som tar emot förklaringen på lämpligt sätt ha klargjort innebörden och verkan av nöjdförklaringen för den dömd.

När en nöjdförklaring lämnas ska ett vittne närvara. En nöjdförklaring ska dokumenteras.

En nöjdförklaring får inte tas tillbaka. En nöjdförklaring innebär att domen eller beslutet i den del som avser ungdomsövervakning får laga kraft mot den dömd.

Beräkning av verkställighetstid

5 § Kriminalvården ska fastställa dagen för verkställighetens slut. Tiden för ungdomsövervakning ska räknas från och med den dag domen eller beslutet i den del som avser ungdomsövervakning har fått laga kraft mot den dömd. Tiden ska beräknas i dagar. Ungdomsövervakning i månader eller år ska omräknas till dagar. Med en månad ska avses trettio dagar och med ett år trehundrasextiofem dagar.

¹ Prop. 2019/20:118, bet. 2019/20:JuU34, rskr. 2019/20:333.

6 § Verkställigheten ska så långt som möjligt utformas på ett sätt som är ägnat att förebygga att den dömda återfaller i brott eller på annat sätt utvecklas ogynnsamt. En tvångsåtgärd enligt denna lag får endast användas om den står i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Om en mindre ingripande åtgärd är tillräcklig ska den användas.

7 § Kriminalvården ska upprätta en individuellt utformad verkställighetsplan för den dömda enligt vad som följer av 10–16 §§.

8 § Kriminalvården ska förordna en särskild koordinator för den dömda. Koordinatoren ska hålla regelbunden kontakt med den dömda och träffa honom eller henne under verkställigheten samt genom kontroll, stöd och hjälp verka för att verkställighetsplanen följs.

9 § Socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömda ska utse en särskild handläggare för honom eller henne under verkställigheten.

Verkställighetsplanering

10 § I inledningen av verkställigheten ska det göras en utredning om den dömdes förhållanden, i syfte att fastställa vilka åtgärder som kan vidtas för att förebygga att han eller hon återfaller i brott eller på annat sätt utvecklas ogynnsamt (verkställighetsplanering). Verkställighetsplaneringen ska mynna ut i en verkställighetsplan.

11 § Verkställighetsplaneringen ska genomföras av Kriminalvården i samråd med den dömda. Om det är möjligt, ska samråd ske med hans eller hennes vårdnadshavare. I de fall det bedöms lämpligt får samråd även ske med andra personer.

12 § Vid verkställighetsplaneringen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömda och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

13 § Verkställighetsplanen ska vara upprättad senast fyra veckor efter det att domen eller beslutet i den del som avser ungdomsövervakning är verkställbar mot den dömda.

Verkställighetsplanens innehåll

14 § Verkställighetsplanen ska innehålla föreskrifter om att den dömda ska träffa koordinatoren i enlighet med vad som anges i 17 § och om inskränkningar i den dömdes rörelsefrihet i enlighet med vad som anges i 18–21 §§.

Verkställighetsplanen ska även innehålla en föreskrift om att den dömda ska vara förbjuden att under verkställigheten bruka narkotika, alkohol, något annat berusningsmedel, något sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller någon sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

15 § Verkställighetsplanen får innehålla föreskrifter om

1. boende,
2. skolgång eller annan sysselsättning,
3. fritid,

4. missbruksbehandling,
5. annan vård och behandling, och
6. andra åtgärder som syftar till att förebygga att den dömda återfaller i brott eller på annat sätt utvecklas ogynnsamt.

16 § Kriminalvården ska följa upp verkställighetsplanen under verkställigheten. Uppföljningen ska ske minst var åttonde vecka. Vid behov ska verkställighetsplanen ändras.

Vid uppföljningen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömda och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

Möten med koordinatören

17 § Den dömda ska träffa koordinatören två gånger i veckan under verkställigheten, om inte annat följer av andra eller tredje stycket. Tid och plats för mötena ska bestämmas av koordinatören, efter samråd med den dömda.

Om innehållet i verkställighetsplanen motiverar det, får Kriminalvården besluta att antalet möten ska begränsas till ett i veckan. Detsamma gäller om den dömda är föremål för vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Om den dömda inte följer verkställighetsplanen på ett godtagbart sätt, får Kriminalvården besluta att antalet möten ska utökas, dock inte till fler än tre i veckan.

Inskränkningar i rörelsefriheten

18 § Under verkställigheten ska den dömda vara förbjuden att vistas utanför bostaden under kvällar och nätter mot lördag, söndag och måndag, från klockan arton på kvällen till klockan sju på morgonen.

Om ett förbud enligt första stycket inte bedöms lämpligt med hänsyn till den dömdes personliga förhållanden eller om en annan inskränkning i rörelsefriheten annars bedöms vara mer ändamålsenlig, får förbudet ersättas med

1. ett förbud att under vissa tider vistas på en särskilt angiven plats eller inom ett särskilt angivet område,
2. ett förbud att under vissa tider lämna ett särskilt angivet område, eller
3. en skyldighet att under vissa tider uppehålla sig på en särskilt angiven plats.

Inskränkningarna i rörelsefriheten enligt andra stycket ska i huvudsak vara lika ingripande som ett förbud enligt första stycket och får inte vara mer ingripande än ett sådant förbud. Om det behövs för att inskränkningarna ska vara tillräckligt ingripande eller om det annars bedöms lämpligt, får flera inskränkningar som anges i andra stycket kombineras.

19 § Kontrollen av att inskränkningarna i rörelsefriheten enligt 18 § följs ska göras med elektroniska hjälpmedel, om det inte finns särskilda skäl mot det.

20 § Efter halva verkställighetstiden ska Kriminalvården pröva om inskränkningarna i rörelsefriheten ska minskas. Efter två tredjedelar av verkställighetstiden ska Kriminalvården pröva om inskränkningarna i rörelsefriheten ska upphöra helt. Vid prövningen ska det beaktas om den dömda har medverkat i verkställighetsplaneringen och därefter följer verkställighetsplanen på ett godtagbart sätt.

21 § Om den dömde, efter det att inskränkningarna i rörelsefriheten har minskats eller upphört, inte följer verkställighetsplanen på ett godtagbart sätt, får Kriminalvården besluta att inskränkningarna ska utökas eller återupptas.

Om det finns skäl för det får Kriminalvården besluta att inskränkningarna på nytt ska minskas eller upphöra helt.

Kontroll av drog- och alkoholförbud

22 § Den dömde är, om inte annat motiveras av medicinska eller liknande skäl, under verkställigheten skyldig att på begäran lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av att han eller hon inte är påverkad av narkotika, alkohol, något annat berusningsmedel, något sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller någon sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Urinprov får inte tas eller bevittnas av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska.

Handräckning av Polismyndigheten

23 § Om den dömde inte inställer sig för att medverka i verkställighetsplaneringen eller inte kommer till möten med koordinatören, ska Polismyndigheten på begäran av Kriminalvården lämna hjälp för att söka efter och hämta honom eller henne till den av Kriminalvården anvisade platsen.

Om den dömde ska hämtas får han eller hon inte omhändertas tidigare än vad som är nödvändigt för att han eller hon ska kunna inställas omedelbart till mötet.

Om ett hämtningsförsök tidigare har misslyckats, eller det annars på grund av vad som är känt om den som ska hämtas finns särskild anledning till det, får Kriminalvården eller Polismyndigheten besluta att han eller hon får omhändertas tidigare än vad som följer av andra stycket. Omhändertagandet får i sådant fall äga rum högst sex timmar eller, efter beslut av Kriminalvården, högst arton timmar före mötet.

Den som har omhändertagits enligt tredje stycket är skyldig att i avvaktan på inställelsen stanna kvar på den plats som bestäms av Polismyndigheten.

24 § Om den dömde bryter mot en föreskrift om inskränkningar i rörelsefriheten, ska Polismyndigheten på begäran av Kriminalvården lämna hjälp för att verkställa föreskriften genom att tillfälligt omhänderta honom eller henne.

Om den dömde bryter mot en föreskrift om inskränkningar i rörelsefriheten och påträffas av en polisman, får polismannen tillfälligt omhänderta honom eller henne.

I de fall ett omhändertagande görs enligt första eller andra stycket ska den dömde, om han eller hon är under arton år, skyndsamt överlämnas till sina föräldrar eller annan vårdnadshavare. Om det inte är möjligt, ska den dömde överlämnas till socialnämnden. Om den dömde är över arton år, ska han eller hon skyndsamt lämnas i bostaden eller på lämplig plats som möjliggör att han eller hon kan ta sig till bostaden. Om föreskriften avser en skyldighet att uppehålla sig på en särskilt angiven plats, ska polismannen i stället föra honom eller henne till den platsen.

25 § En begäran om sådan hjälp som avses i 23 och 24 §§ får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att de särskilda befogenheter som anges i 10 och 10 a §§ polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Underrättelse till åklagare

26 § Om det kan antas att det finns förutsättningar för en åtgärd enligt 30 b § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 32 kap. 4 § brottsbalken, ska Kriminalvården underrätta Åklagarmyndigheten om detta.

Bemyndigande

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om inledande av verkställighet, nöjdförklaring och beräkning av verkställighetstid.

Övriga bestämmelser

28 § Beslut enligt denna lag fattas av Kriminalvården, om inte annat följer av 23 § tredje stycket. Besluten gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

29 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Ett beslut överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor finns där den dömde är inskriven.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

På regeringens vägnar

STEFAN LÖFVEN

MORGAN JOHANSSON
(Justitiedepartementet)